

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Koziół

na posiedzeniu w dniu 23 kwietnia 2025 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, z udziałem SSN X. Y. – obrońcy X1. Y1. – sędziego Sądu Najwyższego, w kwestii oświadczenia Dariusza Makowskiego – Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej zawartego w piśmie z dnia 3 czerwca 2024 r. o cofnięciu wniosku w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie X1. Y1. – sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej za czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa z art. 231 § 3 k.k.

postanowił:

1. pozostawić bez rozpoznania, wobec jego cofnięcia, wniosek Kamila Kowalczyka prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej z dnia 15 marca 2021 r., sygn. akt [...], o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X1. Y1. – sędziego Sądu Najwyższego, za czyn polegający na tym, że w dniu 16 października 2019 r. w W., jako funkcjonariusz publiczny sędzia Sądu Najwyższego, będąc wyznaczony jako przewodniczący składu orzekającego w sprawie o sygn. akt [...], działając nieumyślnie, nie dopełnił swoich obowiązków polegających na rozstrzygnięciu przydzielonych spraw zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w ten sposób, że przewodnicząc rozprawie w sprawie o sygn. akt [...], zakończonej wyrokiem uchylającym zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Z. z dnia 27 lutego 2018 r., sygn. akt [...], zmieniający wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 27 października 2017 r., sygn. akt [...] i przekazującym sprawę Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, wbrew

wynikającym z § 95 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 marca 2018 r. Regulamin Sądu Najwyższego powinnościom przewodniczącego składu orzekającego zaniechał ustalenia istotnej okoliczności sprawy, a mianowicie czy w chwili rozpoznania sprawy i wydania wzmiankowanego wyroku wobec P. F. jest wykonywana kara pozbawienia wolności, skutkiem czego wbrew dyspozycji art. 538 § 1 k.p.k. nie został wydany nakaz zwolnienia P. F., co skutkowało naruszeniem podstawowych zasad procesu karnego określonych w art. 2 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 1 k.p.k., a mianowicie takiego ukształtowania postępowania karnego, aby osoba niewinna, za którą uważa się osobę, której wina nie została udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem, nie poniosła odpowiedzialności karnej oraz przez trafne zastosowanie środków przewidzianych w prawie karnym osiągnięte zostały zadania postępowania karnego, w tym umacnianie poszanowania prawa, skutkiem czego wyrządził istotną szkodę polegającą na bezprawnym pozbawieniu wolności P. F. w okresie od 16 października 2019 r. do 18 listopada 2019 r. w sytuacji gdy uchylono wyrok na podstawie którego wykonywana wobec niego była kara pozbawienia wolności, czym działał na szkodę interesu prywatnego P. F. jak i interesu publicznego wyrażającego się w prawidłowym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości, tj. o przestępstwo z art. 231 § 3 k.k.;

2. kosztami postępowania poniesionymi w sprawie obciążyć Skarb Państwa.

[M. T.]

UZASADNIENIE

W dniu 16 marca 2021 r. do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego wpłynął wniosek Kamila Kowalczyka prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej z dnia 15 marca 2021 r., sygn. akt [...], w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X1. Y1. – sędziego Sądu Najwyższego o czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa, polegający na tym, że: w dniu 16 października 2019 r. w W., jako funkcjonariusz publiczny sędzia Sądu Najwyższego, będąc wyznaczony jako przewodniczący składu orzekającego w sprawie o sygn. akt [...], działając nieumyślnie, nie dopełnił swoich obowiązków polegających na rozstrzyganiu przydzielonych spraw zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w ten sposób, że przewodnicząc rozprawie w sprawie o sygn. akt [...], zakończonej wyrokiem uchylającym zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Z. z dnia 27 lutego 2018 r., sygn. akt [...], zmieniający wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 27 października 2017 r., sygn. akt [...], i przekazującym sprawę Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, wbrew wynikającym z § 95 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 marca 2018 r. Regulamin Sądu Najwyższego powinnościom przewodniczącego składu orzekającego zaniechał ustalenia istotnej okoliczności sprawy, a mianowicie czy w chwili rozpoznania sprawy i wydania wzmiarkowanego wyroku wobec P. F. jest wykonywana kara pozbawienia wolności, skutkiem czego wbrew dyspozycji art. 538 § 1 k.p.k. nie został wydany nakaz zwolnienia P. F., co skutkowało naruszeniem podstawowych zasad procesu karnego określonych w art. 2 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 1 k.p.k., a mianowicie takiego ukształtowania postępowania karnego, aby osoba niewinna, za którą uważa się osobę, której wina nie została udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem, nie poniosła odpowiedzialności karnej oraz przez trafne zastosowanie środków przewidzianych w prawie karnym osiągnięte zostały zadania postępowania karnego, w tym umacnianie poszanowania prawa, skutkiem czego wyrządził istotną szkodę polegającą na bezprawnym pozbawieniu wolności P. F. w okresie od 16 października 2019 r. do 18 listopada 2019 r. w sytuacji gdy uchylono wyrok na podstawie którego wykonywana wobec niego była kara pozbawienia wolności, czym działał na szkodę interesu prywatnego P. F. jak i interesu

publicznego wyrażającego się w prawidłowym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości, tj. o przestępstwo z art. 231 § 3 k.k. (k. 2-13).

Sprawa została zarejestrowana w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego pod sygn. akt I DI 21/21 (k. 1 i k. 14).

W dniu 14 kwietnia 2022 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu – dalej powoływany jako ETPCz, poinformował Rząd RP o złożeniu przez SSN X1. Y1. w dniu 11 kwietnia 2022 r. skargi przeciwko Polsce (skarga nr 18001/22)). W dniu 14 kwietnia 2022 r. ETPCz podjął decyzję o zastosowaniu środka tymczasowego w sprawie i wskazał Rządowi RP, że w interesie stron i prawidłowego toku postępowania przed ETPCz, pozwane Państwo powinno zapewnić, iż postępowanie dotyczące zniesienia immunitetu sędziowskiego skarżącego, które toczy się przed Izbą Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, spełnia wymogi „rzetelnego procesu”, gwarantowane przez art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności – dalej powoływana jako EKPCz, w szczególności wymogi „niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” oraz, że żadne postanowienia dotyczące immunitetu skarżącego nie zostanie podjęte przez Izbę Dyscyplinarną do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia zarzutów skarżącego przez ETPCz (k. 147-148).

W dniu 9 czerwca 2022 r., została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022 r., poz. 1259), która weszła w życie w dniu 15 lipca 2022 r. Z dniem wejścia w życie tej ustawy zniesiono Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, a utworzono Izbę Odpowiedzialności Zawodowej. W myśl art. 8 ust. 2 powołanej ustawy sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia jej w życie należące do Izby Dyscyplinarnej przejmuje i prowadzi Izba Odpowiedzialności Zawodowej. Zatem wniosek w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X1. Y1. – sędziego Sądu Najwyższego, który wpłynął do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, został przyjęty do rozpoznania przez Izbę Odpowiedzialności Zawodowej i zarejestrowany pod sygn. akt I ZI 1/22 (k.162).

W dniu 7 września 2022 r. ETPCz poinformował Rząd RP, iż uznał, że w świetle zaistniałych okoliczności zarządzenie tymczasowe z dnia 14 kwietnia 2022 r. w sprawie SSN X1. Y1., należy przeformułować w ten sposób, że:

1. Państwo Pozwane zapewni, że postępowanie dotyczące uchylecia immunitetu sądowego skarżącego jest zgodne z wymogami „rzetelnego procesu” zagwarantowanego przez art. 6 ust. 1 EKPCz, w szczególności z wymogami „niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą”, jak również pozwane Państwo powinno poinformować ETPCz i skarżącego przed jakimkolwiek organem właściwym zgodnie z prawem krajowym do rozpatrzenia sprawy skarżącego co najmniej 72 godziny przed wyznaczonym terminem takiej rozprawy lub posiedzenia;
2. Rząd RP proszony jest również o poinformowanie ETPCz i skarżącego o
 1. składzie orzekającym, który ma rozpatrzeć sprawę skarżącego oraz
 2. sposobie, w jaki członkowie tego składu zostali powołani na urząd sędziowski (k. 163-163v).

W dniu 6 czerwca 2024 r. do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego wpłynęło pismo Dariusza Makowskiego - Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 3 czerwca 2024 r., sygn. akt [...], nazwane: „Odstąpienie od wniosku w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego X1. Y1. do odpowiedzialności karnej”. W piśmie tym ww. na podstawie art. 14 § 2 k.p.k. cofnął wniosek w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie X1. Y1. - sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej (k. 201).

Pismem z dnia 28 lutego 2025 r. SSN X. Y. – obrońca SSN X1. Y1., wniósł o dołączenie do akt kopii postanowienia z dnia 30 października 2024 r. o umorzeniu śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Krajową uprzednio pod sygn. akt [...], w ramach którego skierowano wniosek o wydanie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie SSN X1. Y1. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 3 k.k. (k. 203 - 215).

Natomiast w piśmie z dnia 25 marca 2025 r., które wpłynęło do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego w dniu 26 marca 2025 r., SSN X. Y. – obrońca SSN X1. Y1., wniósł o umorzenie postępowania w sprawie o sygn. akt I ZI 1/22, a to wobec złożonego w piśmie z dnia 3 czerwca 2024 r. przez Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej oświadczenia o cofnięciu

wniosku w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie SSN X1. Y1. do odpowiedzialności karnej (k. 219 - 219v).

Z uwagi na treść pisma Dariusza Makowskiego – Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 3 czerwca 2024 r. i pisma SSN X. Y. – obrońcy SSN X1. Y1., z dnia 25 marca 2025 r., Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej SSN Wiesław Kozielowicz wydał w dniu 26 marca 2025 r. zarządzenie, w którym m.in. wyznaczył termin posiedzenia oraz skład orzekający w kwestii oświadczenia o cofnięciu wniosku w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie SSN X1. Y1. do odpowiedzialności karnej za czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa z art. 231 § 3 k.k., a także zarządził przesłanie odpisu tego zarządzenia Pełnomocnikowi Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed ETPCz (k. 223 - 223v).

W dniu 15 kwietnia 2025 r. do Izby Odpowiedzialności Zawodowej została przesłana wiadomość e-mailowa od Zastępcy Pełnomocnika Ministra Spraw Zagranicznych, w której poinformowano o uchyleniu przez ETPCz decyzją z dnia 15 stycznia 2025 r. środka tymczasowego zastosowanego w dniu 14 kwietnia 2022 r. i zmienionego w dniu 7 września 2022 r. w sprawie SSN X1. Y1. przeciwko Polsce (skarga nr 18001/22). Do pisma załączono odpis decyzji ETPCz z dnia 15 stycznia 2025 r. (k. 245-248).

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Immunitet sędziowski pojawił się w XVIII wieku, jako reakcja na ekscesy suwerena wobec sądów i gwarancja utrudnienia usuwalności sędziów z powodu wywołanej treścią orzecznictwa niechęci tegoż suwerena. Immunitet sędziowski zabezpieczający prawidłowość funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości jest traktowany jako konsekwencja podziału władz i uznawany za instytucję, której istnienie leży w interesie osób poddanych władzy sądu (por. J. Vincent, S. Guinchard, G. Montangnier, A. Varinard, *La justice et ses institutions*, Paris 1991, s. 412). Podkreśla się, że immunitet sędziowski zabezpiecza odrębność wymiaru sprawiedliwości wobec innych władz, chroniąc piastunów wymiaru sprawiedliwości przed prowokacją i retorsją, a także przed naciskami (choćby pośrednimi) ze strony innych władz czy, co współcześnie stanowi największe zagrożenie dla niezależności władzy sądowniczej, przed wpływem ośrodków politycznych,

zainteresowanych obsadą wymiaru sprawiedliwości, oraz niewłaściwie ukierunkowanym naciskiem medialnym (por. K. Stern, *Das Staatsrecht der Bundesrepublik Deutschland*, t. II, 1980, s. 910). Wskazuje się, że przyznanie sędziom immunitetu w zakresie odpowiedzialności karnej nie jest rozwiązaniem powszechnym we współczesnych państwach demokratycznych. Immunitet taki nie przysługuje sędziom np. w Austrii, Finlandii, Francji, Holandii, Irlandii, Niemczech, Wielkiej Brytanii (A. Łukaszewicz, Minister chce ograniczyć sędziowski immunitet, Rzeczpospolita z dnia 31 maja 2007r.). Oczywiście formalny immunitet sędziowski oznacza tylko niedopuszczalność procesu i nie odnosi się do sfery materialnoprawnej tj. kwestii odpowiedzialności karnej osoby korzystającej z immunitetu. Innymi słowy nie powoduje, że czyn nim objęty przestaje być czynem karalnym jako przestępstwo, ale jedynie skutkuje tym, że ten czyn nie może stać się przedmiotem postępowania karnego (por. W. Koziół, *Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 52 – 67). Immunitet sędziowski nie może być w żadnym wypadku postrzegany jako swoistego rodzaju prawo osobiste przysługujące osobie sprawującej urząd sędziowski. W świetle konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawnego oraz zasady równości wszystkich wobec prawa, immunitet sędziowski, stanowiąc wyjątek od powszechnych zasad odpowiedzialności karnej, nie może podlegać wykładni rozszerzającej, zaś sposób wykładni i stosowania przepisów regulujących tę instytucję prawną musi być podporządkowany zabezpieczeniu zasady niezależności i bezstronności organów władzy sądowniczej (por. np. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 24 lutego 1998r., sygn. akt I KZP 36/97, OSKNW 1998, z. 3 – 4, poz. 12, i z dnia 17 kwietnia 2012r., sygn. akt SNO 3/12, Legalis). W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że dopuszczalność ustanowienia w demokratycznym państwie prawa immunitetu, musi wiązać się z istnieniem następujących powodów. Po pierwsze konieczne jest wskazanie kategorii podmiotów, którym służyć ma immunitet. Po drugie przyznanie immunitetu musi wiązać się z pełnieniem przez daną kategorię osób ważnej społecznie funkcji lub roli. Po trzecie, ograniczenie zasady równości, w wyniku ustanowienia immunitetu, pozostawać musi w proporcji do ochrony dobra konstytucyjnego, z którym wiąże się uzasadnienie wprowadzenia konkretnego immunitetu (por. np.

wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 kwietnia 2001r., K 36/01, OTKZU 2001, nr 8, s. 1317 – 1327). Wskazuje się, że immunitet sędziowski nie jest jedyną gwarancją sędziowskiej niezawisłości. Obok immunitetu wymienia się bowiem m.in. stabilizację urzędu sędziego, nieusuwalność, nieprzenoszalność, niepołączalność stanowiska, odpowiedzialność dyscyplinarną, apolityczność, a także odpowiedni status materialny (L. Garlicki, Polskie prawo konstytucyjne, Warszawa 2002, s. 365 – 366).

W Polsce postępowanie w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej, czyli tzw. postępowanie immunitetowe, jest postępowaniem autonomicznym wobec postępowania dyscyplinarnego, pomimo iż rozstrzygnięcia w tym postępowaniu są wydawane przez sąd dyscyplinarny, to tryb ich wydawania jest całkowicie odrębny wobec postępowania dyscyplinarnego opisanego w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – dalej powoływana jako u.SN i stosowanych odpowiednio przepisach ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych – dalej powoływana jako u.s.p. To, że postępowanie immunitetowe nie jest etapem (stadium) postępowania karnego, wynika też z samego brzmienia art. 181 Konstytucji RP, który stanowi, że o zgodzie „na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej”. Postępowanie to nie jest również postępowaniem dyscyplinarnym, ani innym postępowaniem o charakterze represyjnym, nie chodzi w nim bowiem o zastosowanie wobec sędziego jakichkolwiek sankcji, a tylko o usunięcie przeszkody prawnej uniemożliwiającej formalne przedstawienie zarzutów osobie podejrzewanej o popełnienie przestępstwa, a więc postawienie sędziego, co do którego zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, w sytuacji identycznej z sytuacją obywatela nie posiadającego immunitetu odnośnie którego można zawsze wszcząć postępowanie karne gdy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Można zdefiniować je jako mające umocowanie konstytucyjne (por. art. 181 Konstytucji RP) odrębne oraz autonomiczne wobec postępowania karnego i postępowania dyscyplinarnego, dwuinstancyjne, i co do zasady jawne, postępowanie sądowe toczące się przed sądem dyscyplinarnym mające na celu rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku uprawnionego oskarżyciela o uchylenie immunitetu. Z perspektywy procedury

karnej jest tzw. postępowaniem pomocniczym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2025 r., sygn. akt II ZIZ 13/22).

W polskiej tradycji ustrojowej, poczynając już od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 marca 1921 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. RP Nr 44, poz. 267), sądami właściwymi do rozpoznawania spraw w przedmiocie uchylenia immunitetu sędziowskiego, były zawsze sędziowskie sądy dyscyplinarne. Jeśli chodzi o sędziów Sądu Najwyższego, to w kwestii zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej, czyli prowadzenia tzw. postępowania immunitetowego, w Polsce właściwymi były:

1. w okresie od dnia 1 stycznia 1929 r. do dnia 29 grudnia 1989 r. – działające w Sądzie Najwyższym i złożone z sędziów tego Sądu, wybieranych na roczne kadencje przez Zgromadzenie Ogólne Sądu Najwyższego: Wyższy Sąd Dyscyplinarny i Najwyższy Sąd Dyscyplinarny, każdy z nich składał się z 12 sędziów Sądu Najwyższego;
2. w okresie od dnia 30 grudnia 1989 r. r. do dnia 30 września 2001 r. – Sąd Dyscyplinarny i Wyższy Sąd Dyscyplinarny, w których skład wchodził sędziowie z wszystkich rodzajów sądów w Polsce wybierani na kadencję czteroletnią przez właściwe organy samorządu sędziowskiego, liczbę sędziów tych dwóch ogólnopolskich sądów dyscyplinarnych ustalała Krajowa Rada Sądownictwa;
3. w okresie od dnia 1 października 2001 r. do dnia 30 czerwca 2018 r. – w pierwszej instancji wylosowany skład trzech sędziów Sądu Najwyższego, a w drugiej instancji wylosowany skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego;
4. w okresie od dnia 1 lipca 2018 r. do dnia 14 lipca 2022 r. – w pierwszej instancji skład trzech sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, także drugą instancję tworzyło trzech sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

W wyroku z dnia 5 czerwca 2023 r. sprawie C-204/21 Komisja Europejska przeciwko Polsce (niezależność sądów – Izba Dyscyplinarna SN – immunitety

sędziowskie) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wielka izba), między innymi **orzekł, że powierzając Izbie Dyscyplinarnej, której niezawisłość i bezstronność nie są zagwarantowane, uprawnienia do orzekania w sprawach mających bezpośredni wpływ na status sędziów i asesorów sądowych i pełnienie przez nich urzędu, takich jak, z jednej strony sprawy o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziów lub asesorów sądowych** oraz z drugiej strony, sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczące statusu sędziów Sądu Najwyższego oraz sprawy z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku, **Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą z mocy art. 19 ust.1 akapit drugi TUE.**

Podmiotem, uprawnionym do złożenia wniosku do Sądu Najwyższego o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej jest oskarżyciel publiczny, oskarżyciel prywatny oraz oskarżyciel posiłkowy subsydiarny. Nie jest podmiotem uprawnionym do złożenia takiego wniosku organ ścigania. W postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora, uprawnionym do złożenia wniosku do Sądu Najwyższego o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej jest prokurator, czyli organ, który w postępowaniu sądowym występuje w charakterze oskarżyciela. Z art. 13 k.p.k. jasno wynika, że uzyskanie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej należy do oskarżyciela.

W piśmie Prokuratury Krajowej z dnia 3 czerwca 2024 r., sygn. akt [...], nazwanym „Odstąpienie od wniosku w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego X1. Y1. do odpowiedzialności karnej”, Dariusz Makowski - Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej oświadczył, iż na podstawie art. 14 § 2 k.p.k. cofa wniosek w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie X1. Y1. - sędziego Sądu Najwyższego, do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231§ 3 k.k. (k. 201). Z kolei postanowieniem z dnia 30 października 2024 r., sygn. akt [...], Prokuratura Krajowa umorzyła śledztwo prowadzone przez Prokuraturę Krajową, uprzednio pod sygn. akt [...], w ramach którego skierowano do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego wniosek o wydanie uchwały w przedmiocie zezwolenia na

pociągnięcie SSN X1. Y1. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 3 k.k., wobec uznania, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego, to jest na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. (por. k 205 – 219v).

Nie budzi wątpliwości, iż oskarżyciel ma prawo odwołać (cofnąć) swoje oświadczenie woli, które sprowadzało się do żądania wydania zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. W obowiązującym stanie prawnym nie ma zakazu złożenia takiego oświadczenia, a oskarżyciel ma pełną swobodę w tym zakresie. Cofnąć, w znaczeniu słownikowym, to m.in. wstrzymać lub odwołać coś, powrócić do poprzedniego stanu (S. Dubisz (red.), Uniwersalny słownik języka polskiego, t. 1, Warszawa 2003, s. 480), powstrzymywać się od czegoś, zrezygnować z czegoś (M. Szymczak (red.), Słownik języka polskiego, t.1, Warszawa 1978, s. 311). Przypomnieć należy, że w uzasadnieniu uchwały składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 1975 r., sygn. akt VI KZP 44/74, przyjęto istnienie zasady, iż oświadczenie woli stron może być skutecznie cofnięte, aż do czasu wydania opartego na nim rozstrzygnięcia, jeżeli ustawa nie wprowadza wyraźnego odmiennego ograniczenia (OSNKW 1975, z. 3 - 4, poz. 34). Trafnie wskazuje I. Nowikowski, że cyt. „Brak w k.p.k. przepisu ogólnego, przewidującego regułę odwołalności, nie jest przeszkodą do przyjęcia owej reguły w odniesieniu do czynności procesowych stron, polegających na składaniu oświadczeń woli. Kwestię odwołalności tych czynności należy łączyć z fakultatywnością jej dokonania przez stronę. Tylko w sytuacji gdy uczestnik procesu korzysta z autonomii woli w zakresie podjęcia decyzji odnośnie do dokonania czynności, jest on władny uchylić się od skutków czynności, bowiem do jej przedsięwzięcia nie był zobligowany przez prawo procesowe. Jeżeli dokonanie czynności przez stronę byłoby w konkretnej sytuacji obligatoryjne, to wówczas w zasadzie nie byłoby możliwości cofnięcia czynności” (cyt. I. Nowikowski, *Odwoływalność czynności procesowych stron w polskim procesie karnym*, Lublin 2001, s. 57). Złożenie zatem przez Dariusza Makowskiego – Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, oświadczenia o cofnięciu wniosku Kamila Kowalczyka prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej, z dnia 15 marca 2021 r., o ówczesnej sygn. akt [...], w przedmiocie wydania zezwolenia na pociągnięcie SSN X1. Y1. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 3 k.k., uniemożliwia merytoryczne rozpoznanie tego wniosku, jak i

dalsze kontynuowanie postępowania immunitetowego. Oświadczenie Dariusza Makowskiego – Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 3 czerwca 2024 r. (k. 201), o cofnięciu wniosku z dnia 15 marca 2021 r., o ówczesnej sygn. akt [...], oznacza rezygnację z uprawnienia do zainicjowania postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie SSN X1. Y1. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 3 k.k., opisany we wniosku Kamila Kowalczyka - prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej z dnia 15 marca 2021 r., [...], i ma na celu spowodowanie bezskuteczności złożonego wniosku, jak i anulowania skutków z nim związanych.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie, stosowanego w drodze analogii, przepisu art. 431 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. w zw. z art. 10 § 1 u.SN, pozostawił bez rozpoznania wnioszek Kamila Kowalczyka - prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej z dnia 15 marca 2021 r., [...], o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X1. Y1. - sędziego Sądu Najwyższego, za czyn w nim opisany z art. 231 § 3 k.k. (unormowanie z art. 14 § 2 k.p.k., czyli odstąpienie od aktu oskarżenia, co skutkuje umorzeniem postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., z uwagi na odrębność wobec postępowania karnego postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej nie ma zastosowania w tym postępowaniu).

Postanowienie wydano w składzie jednoosobowym na podstawie art. 30 § 1 *in principio* k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. w zw. z art. 10 § 1 u.SN, albowiem rozstrzygnięcie w przedmiocie pozostawienia bez rozpoznania wniosku o zezwolenie na pociągnięcie X1. Y1. - sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej, wobec jego cofnięcia, nie stanowi merytorycznego rozpoznania tego wniosku i w tej sytuacji, w realiach faktycznych niniejszej sprawy, nie ma zastosowania, odnośnie składu Sądu Najwyższego, unormowanie z art. 77 § 1 u.SN.

[M. T.]

[r.g.]

